

ODJELJAK 1: Identifikacija tvari/smjese i podaci o društvu/poduzeću**1.1 Identifikacijska oznaka proizvoda****ACETALDEHYD****Naziv proizvoda:**

75-07-0

CAS-broj:

200-836-8

EK broj:

605-003-00-6

EG-broj:

01-2119451152-51

Broj registracije**1.2 Utvrđene relevantne uporabe tvari ili smjese i uporabe koje se ne preporučuju**

Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

Uporaba tvari/pripravaka

za industrijsku upotrebu

1.3 Podaci o dobavljaču koji isporučuje sigurnosno-tehnički list**Proizvođač/uvoznik/distributer:** PERGAN GmbH

Hilfsstoffe für industrielle Prozesse
Schlavenhorst 71
D-46395 Bocholt
Tel: +49 2871 9902-0
Fax: +49 2871 9902-50

Daljnje informacije se mogu nabaviti:

Kvalificirana osoba: E-pošta: msds@pergan.com

1.4 Broj telefona za izvanredna stanja

- Tel: +49 2871 9902-0

ODJELJAK 2: Identifikacija opasnosti**2.1 Razvrstavanje tvari ili smjese****Razvrstavanje u skladu s Uredbom (EZ) br. 1272/2008**

Zap. tek. 1 H224 Vrlo lako zapaljiva tekućina i para.

Nadraž. oka 2 H319 Uzrokuje jako nadraživanje oka.

Muta. 2 H341 Sumnja na moguća genetska oštećenja.

Karc. 1B H350 Može uzrokovati rak.

TCOJ 3. H335 Može nadražiti dišni sustav.

2.2 Elementi označivanja**Označivanje sukladno Uredbi (EZ) br. 1272/2008****Piktogrami opasnosti**

Tvar je razvrstana i označena sukladno Uredbi o razvrstavanju, označavanju i pakiranju.

GHS02 GHS07 GHS08

Oznaka opasnosti

Opasnost

Oznake koje označavaju opasnost:

acetaldehid

Oznake upozorenja

H224 Vrlo lako zapaljiva tekućina i para.

H319 Uzrokuje jako nadraživanje oka.

H341 Sumnja na moguća genetska oštećenja.

H350 Može uzrokovati rak.

H335 Može nadražiti dišni sustav.

Oznake obavijesti

P210 Čuvati odvojeno od topline, vrućih površina, iskri, otvorenog plamena i drugih izvora paljenja. Ne pušti.

P240 Uzemljiti i učvrstiti spremnik i opremu za prihvat kemikalije.

P243 Poduzeti mjere za sprečavanje statičkog elektriciteta.

P264 Nakon uporabe temeljito oprati.

P280 Nositi zaštitne rukavice/zaštitno odijelo/zaštitu za oči/zaštitu za lice/zaštitu sluha. P303+P361+P353 U SLUČAJU DODIRA S KOŽOM (ili kosom): odmah ukloniti/skinuti svu zagađenu odjeću. Isprati kožu vodom/tuširanjem.

P305+P351+P338 U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: oprezno ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktne leće ako ih nosite i ako se one lako uklanjanju. Nastaviti ispirati.

P403+P235 Skladištiti na dobro prozračenom mjestu. Održavati hladnim.

P405 Skladištiti pod ključem.

P501 Odložite sadržaje /spremnike u skladu s lokalnim/regionalnim/nacionalnim/međunarodnim odredbama.

Dodatni podaci:

Samo za profesionalne korisnike.

2.3 Ostale opasnosti**Rezultati PBT- i vPvB procjena**

Ova tvar ne ispunjava PBT-/vPvB kriterije REACH-odredbe, aneks XIII.

PBT:

Ova tvar ne ispunjava PBT-/vPvB kriterije REACH-odredbe, aneks XIII.

vPvB:

(Nastavak na strani 2)

HR

Naziv proizvoda: ACETALDEHYD

(Nastavak sa strane 1)

- Utvrđivanje svojstava endokrine disruptrice

Proizvod ne sadrži tvari s endokrinološkim poremećajima.

ODJELJAK 3: Sastav/informacije o sastojcima

· 3.1 Tvari	75-07-0 acetaldehid
· CAS-brojčana oznaka	
· Identifikacijski broj(evi)	
· EK broj:	200-836-8
· Broj indeksa:	605-003-00-6

ODJELJAK 4: Mjere prve pomoći

- 4.1 Opis mjera prve pomoći
- Opće upute:

Samozaštita osobe koja pruža prvu pomoć.

- Nakon udisanja:
Ozljeđenu osobu izvesti na svježi zrak i ostaviti je mirno ležati.
- Nakon dodira s kožom:
smocenu garderobu odmah odstraniti
- Nakon dodira s očima:
Isprati oči tekućom vodom nekoliko minuta. Oči prilikom ispiranja moraju biti otvorene. U slučaju trajnih smetnji savjetovati se s liječnikom.
- Nakon gutanja:
U slučaju trajnih smetnji savjetovati se s liječnikom.
- 4.2 Najvažniji simptomi i učinci, akutni i odgođeni
- 4.3 Navod o potrebi za hitnom liječničkom pomoći i posebnom obradom
Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

ODJELJAK 5: Mjere za suzbijanje požara

- 5.1 Sredstva za gašenje

- Prikladna:

CO₂, prah za gašenje, raspršeni mlaz vode. Veći požar suzbijati raspršenim mlazom vode ili pjenom koja je postojana na alkohol.

- 5.2 Posebne opasnosti koje proizlaze iz tvari ili smjese

Pod određenim uvjetima požara ne mogu se isključiti i tragovi drugih otrovnih tvari.

- 5.3 Savjeti za gasitelje požara

Ne udisati plinove koji nastaju pri eksploziji i požaru
Ugrožene spremnike rashladiti raspršenim mlazom vode.
Osobna zaštita prvo!

ODJELJAK 6: Mjere kod slučajnog ispuštanja

- 6.1 Osobne mjere opreza, zaštitna oprema i postupci za izvanredna stanja

Držati podalje izvore zapaljenja.
Nositi zaštitnu opremu. Nezaštićene osobe držati podalje.
Razrijediti s mnogo vode.

Ne smije dosjeti u kanalizaciju/površinske vode/podzemne vode.

- 6.3 Metode i materijal za sprečavanje širenja i čišćenje

Kontaminirani materijal zbrinuti kao otpad prema točci 13.
Voditi brigu da bude dosta provjetreno.
Mehanicki ili sa materijalom koji kupi tekucinu (napr. Vermiculite), pokupiti i nakon toga odstraniti s obzirom na sluzbene propise.
Informacije o sigurnom rukovanje vidi odjeljak 7.
Informacije o osobnoj zaštitnoj opremi vidi odjeljak 8.
Informacije o zbrinjavanju vidi odjeljak 13.
Pri saobraćajnoj nesreci i prosipanju vecih kolicina informirati nadležne vlasti.

ODJELJAK 7: Rukovanje i skladištenje

- 7.1 Mjere opreza za sigurno rukovanje

Zaštititi od vrućine i neposredne izloženosti suncu.

(Nastavak na strani 3)

HR —

Naziv proizvoda: ACETALDEHYD

(Nastavak sa strane 2)

Oprezno otvarati spremnike i rukovati istima.
 Izbjegavati nastajanje aerosola.
 Kod pretakanja većih količina bez uređaja za ventilaciju: zaštita disanja.
 Prije pauze i na kraju radnog vremena ruke dobro oprati.
 Pri rukovanju ne jesti, ne pići i ne pušiti.
 Ne izazivati otvoreni plamen ili krijesnice.
 Poduzeti mjere protiv pojave statičkog elektriciteta.
 Tlak se u hermetički zatvorenim spremnicima može povisiti

Upute za zaštitu od požara i eksplozije:

Poduzeti mjere protiv elektrostatickog punjenja.
 Koristiti uređaje/armature koji su zaštićeni od eksplozije te alate koji ne iskre.
 Pri obradi oslobađaju se lako hlapivi, zapaljivi sastojci.
 Pare mogu sa zrakom činiti smjesu koja može eksplodirati.

Nositi cipele s vodljivim donom.

Postoji mogucnost stvaranja zapaljivih ili eksplozivnih mjesavina pare / zraka

Rukovanje:

Voditi racuna o drzavnim specijalnim zahtjevima za skladistenje opasnih tvari.

7.2 Uvjeti sigurnog skladištenja, uzimajući u obzir moguće inkompatibilnosti

Voditi racuna o drzavnim specijalnim zahtjevima za skladistenje opasnih tvari.

Skladištenje:

Skladištitи на hladnom mjestu.

Sprječiti na siguran način prodiranje u tlo.

Koristiti isključivo spremnike, koji su odobreni posebno za taj materijal/taj proizvod.

Upute za zajedničko skladištenje:

Dodatne informacije o uvjetima skladištenja:

Čuvati odvojeno od hrane, pića i stočne hrane.

Spremnici moraju biti nepropustno zatvoreni.

Spremnice ne zatvarati plinonepropustno.

Skladištitи na hladnom i suhom mjestu u dobro zatvorenim bačvama.

Zaštititi od vrućine i neposredne izloženosti sunčevim zrakama.

Spremnice čuvati samo na mjestu koje je dobro provjetreno.

Zaštititi od onečišćenja.

Preporučljiva temperatura skladišta:

max.: +20 °C

3

Klasa skladišta:

7.3 Posebna krajnja uporaba ili uporabe

Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

ODJELJAK 8: Nadzor nad izloženošću/osobna zaštita

8.1 Nadzorni parametri

Nadzor izloženosti na radnom mjestu:

75-07-0 acetaldehid

GVI	Kratkotrajna vrijednost: 92 mg/m ³ , 50 ppm Dugotrajna vrijednost: 37 mg/m ³ , 20 ppm
-----	--

Dodatne informacije:

Kao osnova su služili popisi, koji su bili važeći u trenutku izrade.

8.2 Nadzor nad izloženošću

Prikidan tehnički nadzor

Osobne mjere zaštite, kao što je osobna zaštitna oprema

Opće zaštitne i higijenske mjere:

Treba se pridržavati uobičajenih mjeru opreza prilikom rukovanja s kemikalijama.

Držati dalje od živežnih namirnica, pića i krme.

Odmah skinuti zamazanu i tekućinom natopljenu odjeću.

Prije pauze i kraja radnog vremena oprati ruke.

Izbjegavati dodir s očima i kožom.

Tijekom rada ne jesti, pitи, pušiti i šmrkati.

Preventivna zaštita kože uporabom masti za zaštitu kože.

Nakon rada i prije pauze voditi brigu o temeljitom čišćenju kože.
 Prilikom kratkotrajnog ili neznatnog opterećenja koristiti uređaj za disanje s filtrom; u slučaju intenzivnog, odnosno dužeg izlaganja koristiti uređaj za zaštitu disanja koji je neovisan od okolnog zraka.
 U slučaju nedostatne provjetrenosti zaštitu disanja.

Filtar AX

Zaštitu dišnog sustava

Koristiti samo zaštitne rukavice za kemikalije koje na sebi imaju CE oznaku III kategorije.

 Kod odabira materijala za rukavice obratiti pozornost na vrijeme perforacije materijala, stupanj permeacije i degradaciju.

Zaštitne rukavice

(Nastavak na strani 4)

HR —

Naziv proizvoda: ACETALDEHYD

(Nastavak sa strane 3)

· Materijal za rukavice	Odabir prikladnih rukavica ovisi ne samo o materijalu, već i o drugim obilježjima kvalitete i različit je od proizvođača do proizvođača. Butil-kaučuk Fluor-kaučuk (Viton) Nitrilni kaučuk neopren
· Vrijeme prodiranja materijala za rukavice	Točno vrijeme perforacije materijala može se saznati kod proizvođača zaštitnih rukavica i treba ga se pridržavati.
· Zaštitu očiju/lica	 Zaštitne naočale, koje nepropustno naliježu
· Zaštita tijela:	 Radna zaštitna odjeća

* ODJELJAK 9: Fizikalna i kemijska svojstva**· 9.1 Informacije o osnovnim fizikalnim i kemijskim svojstvima**

· Opće informacije	
· Agregatno stanje	tekuć
· Boja:	Bezbojan
· Miris:	Peče
· Prag mirisa:	Nije određeno.
· Talište/ledište:	-123 °C
· Vrelište ili početno vrelište i raspon temperatura vrenja	20,4 °C Nije primjenjiv.
· Zapaljivost	Nije primjenjiv.
· Donja i gornja granica eksplozivnosti	
Donja:	4 Vol %
Gornja:	60 Vol %
· Plamište:	-39 °C
· Temperatura samozapaljenja:	175 °C
· Temperatura raspadanja	420 °C
· pH	Nije određeno.
· Viskoznost:	
Kinematicka viskoznost dinamička kod 15 °C:	Nije određeno. 0,25 mPas
· Topljivost	
vodom:	Neodređen.
· Koeficijent raspodjele n-oktanol/voda (logaritamska vrijednost)	Neodređen. Nije određeno. 1.006 hPa
· Tlak pare kod 20 °C:	0,784 g/cm³
· Gustoća i/ili relativna gustoća	Nije određeno.
· Gustoća kod 20 °C:	Nije određeno.
· Relativna gustoća	Nije određeno.
· Gustoća pare	Nije određeno.

· 9.2 Ostale informacije

· Izgled:	Tekućina
· Oblik:	
· Podaci važni za zdravlje, sigurnost i okoliš	
· Temperatura paljenja:	Nije određeno.
· Eksplozivna svojstva:	Ne postoji opasnost od eksplozije proizvoda, međutim moguće je nastajanje smjesa para / zraka, koje mogu eksplodirati.
· Promjena stanja	
· Brzina isparavanja	Nije određeno.

· Informacije o razredima fizikalne opasnosti

· Eksplozivi	poništava
· Zapaljivi plinovi	poništava
· Aerosoli	poništava
· Oksidirajući plinovi	poništava
· Plinovi pod tlakom	poništava
· Zapaljive tekućine	Vrlo lako zapaljiva tekućina i para.
· Zapaljive krute tvari	poništava
· Samoreagirajuće tvari i smjese	poništava
· Piroforne tekućine	poništava
· Piroforne krute tvari	poništava

(Nastavak na strani 5)

HR

ACETALDEHYD

(Nastavak sa strane 4)

· Samozagrijavajuće tvari i smjese	poništava
· Tvari i smjese koje u dodiru s vodom ispuštaju zapaljive plinove	poništava
· Oksidirajuće tekućine	poništava
· Oksidirajuće krute tvari	poništava
· Organski peroksiđi	poništava
· Tvari ili smjese nagrizajuće za metale	poništava
· Desenzitirani eksplozivi	poništava

ODJELJAK 10: Stabilnost i reaktivnost

· 10.1 Reaktivnost	Nema dalnjih bitnih informacija na raspolaganju.
· 10.3 Mogućnost opasnih reakcija	Nisu poznate opasne reakcije.
· 10.4 Uvjeti koje treba izbjegavati	Nema dalnjih bitnih informacija na raspolaganju.
· 10.5 Inkompatibilni materijali	Nema dalnjih bitnih informacija na raspolaganju.
· 10.6 Opasni proizvodi raspadanja	Ako se materijal po propisima skladi i upotrebljava ne nastaju nikakvi opasni proizvodi rastvaranja. Mjere za hitne slučajeve ovise o doticnim okolnostima. Kod ubotrebljavaca treba postojati na radnom mjestu plan za hitne slučajeve.
· Daljnji podaci:	

ODJELJAK 11: Toksikološke informacije

· 11.1 Informacije o razredima opasnosti kako su definirani u Uredbi (EZ) br. 1272/2008	
· Akutna toksičnost	Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
· Nagrizanje/nadraživanje kože	Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
· Teško oštećivanje ili nadraživanje očiju	Uzrokuje jako nadraživanje oka.
· Izazivanje preosjetljivosti dišnih putova ili kože	Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
· Mutageni učinak na zametne stanice	Sumnja na moguća genetska oštećenja. Može uzrokovati rak.
· Karcinogenost	Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
· Reproduktivna toksičnost	Može nadražiti dišni sustav.
· STOT – jednokratno izlaganje	Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
· STOT – ponavljano izlaganje	Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
· Opasnost od aspiracije	Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
· 11.2 Informacije o drugim opasnostima	
· Svojstva endokrine disruptrice	
Nijedan sastojak nije na popisu	

ODJELJAK 12: Ekološke informacije

· 12.1 Toksičnost	
· Akvatična toksičnost:	
75-07-0 acetaldehid	
LC50 / 96h 30,8 mg/l (piscis)	
EC50 / 48h 48,3 mg/l (daphnia magna)	
· 12.2 Postojanost i razgradivost	
· Stupanj eliminacije:	
· Stupnjevanje:	
75-07-0 acetaldehid	
Razgradivost (Lagano bio-razgradiv) (OECD 301 C)	
· 12.3 Bioakumulacijski potencijal	
· Koeficijent raspodjele: nOktanol/voda: [Log Kow]	0,45 (25°C)
· 12.4 Pokretljivost u tlu	Nema dalnjih bitnih informacija na raspolaganju.
· 12.5 Rezultati procjene svojstava PBT i vPvB	Ova tvar ne ispunjava PBT-/vPvB kriterije REACH-odredbe, aneks XIII. Ova tvar ne ispunjava PBT-/vPvB kriterije REACH-odredbe, aneks XIII.
· PBT:	
· vPvB:	
· 12.6 Svojstva endokrine disruptrice	Proizvod ne sadrži tvari s endokrinološkim poremećajima.

(Nastavak na strani 6)

HR

Naziv proizvoda: ACETALDEHYD

(Nastavak sa strane 5)

- 12.7 Ostali štetni učinci
- Daljnje ekološke upute:
- Opće upute:

Klasa zagađenja vode 1 (Uvrštenje na popis): slabo zagađuje vodu
Ne dospustiti da nerazrijeđen, odn. u većim količinama dopije u podzemne vode, vodu ili kanalizaciju.

ODJELJAK 13: Zbrinjavanje**13.1 Metode obrade otpada**

- Preporuka:

Ne smije se zbrinjavati zajedno s komunalnim otpadom. Ne smije dospijeti u kanalizaciju.

13.2 Karakteristični broj otpada:

Stupite u kontakt sa odstranivacem vaseg izbora da dogovorite tocan ključni broj za otpad (EWC European wast catalog number).

13.3 Onečišćena ambalaža:

- Preporuka:

Ovaj produkt i njegovi spremnici se moraju odstraniti kao opasni otpad.

13.4 Preporučljivo sredstvo za čišćenje:

Voda, u datom slučaju uz dodatak sredstava za čišćenje.

ODJELJAK 14: Informacije o prijevozu**14.1 UN broj ili identifikacijski broj**

- ADR, IMDG, IATA

UN1089

14.2 Ispravno otpremno ime prema UN-u

- ADR

UN1089 ACETALDEHID

- IMDG, IATA

ACETALDEHYDE

14.3 Razred(i) opasnosti pri prijevozu

- ADR

- Klasa

3 (F1) zapaljive tekućine

- Popis opasnosti

3

- IMDG, IATA

- Class

3 zapaljive tekućine

- Label

3

14.4 Skupina pakiranja

- ADR, IMDG, IATA

I

14.5 Opasnosti za okoliš

Nije primjenjiv.

14.6 Posebne mjere opreza za korisnika

Upozorenje: zapaljive tekućine

- Oznaka opasnosti (Kemler-broj):

33

- Stowage Category

E

14.7 Prijevoz morem u razlivenom stanju u skladu s instrumentima IMO-a

Nije primjenjiv.

Transport/daljnji podaci:

- ADR

0

- Ograničene količine

Oznaka: E0

- Izuzete količine (EQ)

Nije dopušteno prevoziti kao izuzete količine

- Prijevozna kategorija

1

- Tunelska restriktivska oznaka

D/E

- RID / GGVSEB:

= ADR

- IMDG

0

- Limited quantities (LQ)

(Nastavak na strani 7)

HR

Naziv proizvoda: ACETALDEHYD

(Nastavak sa strane 6)

· Excepted quantities (EQ)	Code: E0 Not permitted as Excepted Quantity
----------------------------	--

* ODJELJAK 15: Informacije o propisima

· 15.1 Propisi u području sigurnosti, zdravlja i okoliša/posebno zakonodavstvo za tvar ili smjesu	
· Direktiva 2012/18/EU	
· Imena opasnih tvari – PRILOG I	Ne sadrži materijal.
· Seveso kategorije	P5a ZAPALJIVE TEKUĆINE
· Propisana količina (u tonama) za primjenu - zahtjeva niže razine	10 t
· Propisana količina (u tonama) za primjenu - zahtjeva više razine	50 t
· UREDBA (EZ) br. 1907/2006 PRILOG XVII.	Uvjeti ograničenja: 3, 28
· Direktiva 2011/65/EU o ograničenju uporabe određenih opasnih tvari u električnoj i elektroničkoj opremi - Prilog II.	
Nijedan sastojak nije na popisu	
· UREDBA (EU) 2019/1148	
· Prilog I. - OGRANIČENI PREKURSORI EKSPLOZIVA (Gornja granična vrijednost za potrebe dozvola u skladu s člankom 5. stavkom 3.)	
Nijedan sastojak nije na popisu	
· Prilog II. - PREKURSORI EKSPLOZIVA KOJE TREBA PRIJAVITI	
Nijedan sastojak nije na popisu	
· Uredba (EZ) br. 273/2004 o prekursorima za droge	
Nijedan sastojak nije na popisu	
· Uredba (EZ) br. 111/2005 o utvrđivanju pravila za nadzor trgovine prekursorima za droge između Zajednice i trećih zemalja	
Nijedan sastojak nije na popisu	
· Nacionalni propisi:	
· Upute za ograničenje zapošljavanja:	Obratiti pozornost na ograničenje zapošljavanja mlađeži. Obratiti pozornost na ograničenje zapošljavanja trudnica i dojilja.

ODJELJAK 16: Ostale informacije

Podaci počivaju na današnjoj razini naših znanja, međutim ne predstavljaju nikakvo jamstvo o osobinama materijala i ne zasnivaju nikakav ugovorni pravni odnos.

· Osoba za kontakt:	Tel: +49 2871 9902-0 E-mail: mail@pergan.com
· Broj prethodne verzije:	7
· Skraćenice i kratice:	ADR: Accord relatif au transport international des marchandises dangereuses par route (European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road) IMDG: International Maritime Code for Dangerous Goods IATA: International Air Transport Association GHS: Globally Harmonised System of Classification and Labelling of Chemicals EINECS: European Inventory of Existing Commercial Chemical Substances CAS: Chemical Abstracts Service (division of the American Chemical Society) PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic vPvB: very Persistent and very Bioaccumulative Zap. tek. 1: Zapaljive tekućine – 1. kategorija Nadraž. oka 2: Teške ozljede oka/nadražujuće za oko – 2. kategorija Muta. 2: Mutageni učinak na zametne stanice – 2. kategorija Karc. 1B: Karcinogenost – 1B. kategorija TCOJ 3.: Specifična toksičnost za ciljane organe (jednokratno izlaganje) – 3. kategorija
· * Podaci koji su promijenjeni u odnosu na prethodnu verziju	